

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ**
з дисципліни
**“ЕКОНОМІКА ГОТЕЛЬНОГО
ТА ТУРИСТИЧНОГО БІЗНЕСУ”**
(для бакалаврів)

Київ
ДП «Видавничий дім «Персонал»
2012

Підготовлено доцентом кафедри менеджменту організації *М. О. Левченком*

Затверджено на засіданні кафедри менеджменту організації
(протокол № 10 від 27.06.09)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

Левченко М. О. Методичні рекомендації щодо забезпечення самостійної роботи студентів з дисципліни “Економіка готельного та туристичного бізнесу” (для бакалаврів) — К.: ДП «Вид. дім «Персонал», 2012. — 28 с.

Методичні рекомендації містять пояснювальну записку, тематичний план, методичні рекомендації до змісту та зміст самостійної роботи, методичне забезпечення роботи студентів, вказівки до написання реферату, теми контрольних робіт та рефератів, а також список літератури.

© Міжрегіональна Академія
управління персоналом (МАУП), 2012
© ДП «Видавничий дім «Персонал», 2012

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.....	3
Тематичний план дисципліни “Економіка готельного та туристичного бізнесу”	4
Методичні рекомендації до змісту самостійної роботи.....	5
Зміст самостійної роботи з дисципліни “Економіка готельного та туристичного бізнесу”	5
Вказівки до виконання контрольної роботи та реферату	19
Теми контрольних робіт.....	22
Методичне забезпечення самостійної роботи студентів.....	24
Список літератури	25

Відповідальний за випуск *А. Д. Вегеренко*
Редактор *С. М. Толкачова*
Комп'ютерне верстання *О. Л. Тищенко*

Зам. № ВКЦ-4866

Формат 60×84/16. Папір офсетний.
Друк ротатійний графаретний. Ум. друк. арк. 1,74. обл.-вид. арк. 1,17.
Наклад 50 пр.

Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)
03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП

ДП «Видавничий дім «Персонал»
03039 Київ-39, просп. Червонозоряний, 119, літ. ХХ
*Свідоцтво про внесення до Державного реєстру
суб'єктів видавничої справи ДК № 3262 від 26.08.2008 р.*

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Самостійна робота студентів є складовою навчального процесу, важливим чинником, який формує вміння навчатися, сприяє активізації засвоєння студентом знань та їх реалізації.

Самостійна робота студента є основним засобом опанування навчального матеріалу в час, вільний від обов'язкових навчальних занять.

Індивідуально-консультативна робота — це форма організації навчальної роботи викладача зі студентами, яка здійснюється шляхом створення необхідних умов для виявлення і розвитку індивідуальних особливостей студента.

Індивідуально-консультативна робота здійснюється з метою посилення мотивації студентів до пізнавальної діяльності та спрямування її в необхідне русло.

Мета методичних рекомендацій — визначити вимоги та умови, необхідні для організації самостійної навчальної та наукової праці і спрямовані на виконання студентами таких завдань:

- створення передумов для впровадження єдиного підходу викладачів до організації самостійної роботи студентів та індивідуально-консультативної роботи;
- створення організаційно-методичних засад щодо розвитку у студентів мотивації до навчання;
- сприяння формуванню у студентів навичок самостійної навчальної, науково-дослідної та практичної роботи;
- сприяння формуванню професійних якостей, знань, умінь і навичок майбутніх фахівців;
- створення умов для гармонійного творчого розвитку особистості студента;
- сприяти засвоєнню в повному обсязі навчальної програми та формуванню самостійності як особистісної риси та важливої професійної якості, сутність якої полягає в умінні систематизувати, планувати та контролювати власну діяльність.

Завдання самостійної роботи — засвоєння студентами певних знань, умінь, навичок, закріплення та систематизація здобутих знань, їх застосування під час виконання практичних завдань та творчих робіт, а також виявлення прогалин у системі знань із предмета.

Самостійна робота студентів становить не менше 51 % часу, передбаченого для виконання основної освітньої програми з урахуванням

рекомендацій Міністерства освіти і науки України щодо кількості годин аудиторних занять на тиждень.

Зміст самостійної роботи студента з дисципліни “Економіка готельного та туристичного бізнесу” визначається навчальною програмою дисципліни, методичними матеріалами, завданнями викладача.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
дисципліни
“ЕКОНОМІКА ГОТЕЛЬНОГО ТА ТУРИСТИЧНОГО БІЗНЕСУ”

№ пор.	Назва змістового модуля і теми
1	2
	Змістовий модуль I. Теоретичні основи управління туристичним та готельним бізнесом
1	Туризм: еволюція та роль у розвитку національної економіки
2	Економіка туризму: зміст спекурсу та основні поняття
3	Туристична політика держави
4	Економічна та соціальна сутність туристичних потреб
5	Економічна ефективність туризму
6	Економічні показники розвитку туризму
	Змістовий модуль II. Організаційні основи економіки туристичного та готельного бізнесу
7	Особливості туриста як споживача послуг та товарів
8	Ліцензування, сертифікація, стандартизація та звітність у туристичному і готельному бізнесі
9	Туристичний ринок. Сегментація туристичного ринку. Суб'єкти туристичного ринку
10	Попит на туристичні послуги і товари
11	Пропозиція туристичних послуг та товарів
12	Механізм функціонування туристичного ринку
13	Сезонність в туризмі
	Змістовий модуль III. Економічна діяльність підприємства з туристичного та готельного бізнесу
14	Ціноутворення в туризмі
15	Продуктивність праці робітників туристичної фірми
16	Матеріально-технічна база індустрії туризму

2. *Браймер Р. А.* Основы управления в индустрии гостеприимства: Пер. с англ. — М.: Аспект-Пресс, 1995.
3. *Гостиничный и туристический бизнес* / Под ред. А. Д. Чудновского. — М.: Тандем, 1998.
4. *Гуляев В. Г.* Организация туристской деятельности: Учеб. пособие. — М.: Нолидж, 1996.
5. *Ильина Е. Н.* Туризм — путешествия. Создание туристской фирмы. Агентский бизнес: Учебник. — М.: РМАТ, 1998.
6. *Ильина Е. Н.* Туроперейтинг: организация деятельности: Учебник. — М.: Финансы и статистика, 2000.
7. *Исмаев Д. К.* Работа туристической фирмы по организации зарубежных поездок. — М.: Высш. шк. по междунар. туризму, 1996.
8. *Зорин И. В.* Образование и карьера в туризме: Учеб. пособие. — М.: Советский спорт, 2000.
9. *Кабушкин Н. И.* Менеджмент туризма: Учеб. пособие. — Минск: БГЭУ, 1999.
10. *Квартальнов В. А., Сенин В. С.* Организация туристско-рекреационного обслуживания. — М.: ЦРИБ ЦСТЭ, 1987.
11. *Лесник А. Л., Мацковский И. П., Чернышев А. В.* Организация и управление гостиничным бизнесом. — М., 2000.
12. *Ляпина И. Ю.* Организация и технология гостиничного обслуживания: Учебник. — М.: Проф.-обр. издат, 2001.
13. *Мальська М., Худо В.* Менеджмент туризму: Навч. посіб. — Львів: Вид. центр ЛНУ, 2002.
14. *Основы туристской деятельности* / Сост. Е. Н. Ильина. — М.: Советский спорт, 2000.
15. *Сенин В. С.* Организация международного туризма: Учебник. — М.: Финансы и статистика, 1999.
16. *Харрис Годфри, Кац Кеннет М.* Стимулирование международного туризма в XXI веке: Пер. с англ. — М.: Финансы и статистика, 2000.
17. *Яновская Н. Филатов С.* Туризм: организация и учет. — 3-е изд., перераб. — Харьков: Фактор, 2002.

1	2
17	Організація фінансів у туризмі
18	Податки в туризмі
19	Страховання в туризмі
Разом годин: 144	

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ЗМІСТУ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Основним завданням для студентів у поглибленні знань при проведенні самостійної роботи є відпрацювання необхідних тем, викладених у цих методичних рекомендаціях.

Відповідно до переліку додаткової літератури необхідно опрацювати не тільки основні підручники і навчальні посібники, а також нові видання. У міру виходу нової навчальної літератури, зокрема у видавництві МАУП, і надходження її до бібліотеки Академії при цьому необхідно оновлювати список рекомендованої літератури шляхом внесення змін і доповнень до робочої програми.

ЗМІСТ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ з дисципліни

“ЕКОНОМІКА ГОТЕЛЬНОГО ТА ТУРИСТИЧНОГО БІЗНЕСУ”

Змістовий модуль І. Теоретичні основи управління туристичним і готельним бізнесом

Тема 1. Туризм: еволюція та роль у розвитку національної економіки

1. Поняття про туризм.
2. Етапи розвитку туристичної галузі: початковий (до 1841 р.), становлення туризму як галузі (1841–1914 рр.), становлення індустрії туризму (1914–1941 рр.), монополізація індустрії туризму (з 1945 р. до нині).
3. Види і форми туризму.
4. Рекреаційно-туристичне господарство України в роки незалежності.
5. Роль туризму в розвитку національної економіки.
6. Поняття міжнародного туризму.
7. Особливості гостинності туризму як об'єкта управління.

50. *Межгосударственный стандарт. Туристско-экскурсионное обслуживание.*
 51. *Проектирование туристских услуг.* — К.: Госстандарт Украины, 1996.
 52. *Ткаченко Т. І. Сталій розвиток туризму: теорія, методологія, реалії бізнесу.* — К., 2006.
 53. *Туризм в Україні // Зб. нормат.-правових актів.* — Ужгород, 1999. — Т 1.
 54. *Туристично-краєзнавчі дослідження.* — Вип. 2. — К.: Ін-т туризму ФПУ, 1999.
 55. *Федорченко В. К., Мінчи І. М. Туристський словник-довідник: Навч. посіб.*. — К.: Дніпро, 2000.
 56. *Цибух В. І. Стан і перспективи розвитку туризму в Україні. Туристично-краєзнавчі дослідження* — К., 1999.
 57. *Школа І. М., Григорків В. С., Кифяк В. Ф. Розвиток міжнародного туризму в Україні.* — Чернівці, 1997.
 58. *Папирян Г. А. Международные экономические отношения: экономика туризма.* — М.: Финансы и статистика, 2000.
 59. *Пузакова Е. П., Честникова В. А. Международный туристический бизнес.* — М., 1997.
 60. *Соболева В. А., Соболев Г. Н. Финансово-экономический анализ деятельности туристической фирмы* — М., 1999.
 61. *Станев П., Енев Н., Атанасова Е. и др. Экономика и организация туризма.* — М.: Экономика, 1989.
 62. *Покращення рівня послуг у готельному бізнесі: Практик. рек.* — Львів, 2004. — 127 с.
 63. *Папирян Г. А. Международные экономические отношения: Экономика туризма.* — М.: Финансы и статистика, 1998.
 64. *Papasiuk A. Ekonomia turystyki.* — Warszawa: wydawnictwo naukowe PWN, 2006.
 65. *Azarek R. Ekonomia turystyki: wybrane zagadnienia.* — Wydanie III zmienione. — Warszawa, 2004.
 66. *Azarek R., Azarek M. Gospodarka turystyczna: wybrane zagadnienia.* — Warszawa 2002. — Wy sza Szkoła Ekonomiczna.
- Додаткова*
1. *Баржаков М. Б. Введение в туризм.* — СПб.: ИТД “Терда”, 2000.

Питання для самоконтролю

1. Туризм та його сутність.
2. Назвіть етапи розвитку туристичної галузі: початковий (до 1841 р.), становлення туризму як галузі (1841–1914 рр.), становлення індустрії туризму (1914–1941 рр.), монополізація індустрії туризму (з 1945 р. до нині).
3. Які ви знаєте види і форми туризму?
4. Розкажіть про рекреаційно-туристичне господарство України в роки незалежності.
5. З'ясуйте роль туризму в розвитку національної економіки.
6. Поняття міжнародного туризму.
7. Які особливості гостинності туризму як об'єкта управління?

Теми рефератів

1. Туризм і гостинність як чинник прибутковості туристичного підприємства.
2. Особливості гостинності туризму як об'єкта управління.
3. Роль туризму в розвитку національної економіки.

Література: основна [1; 2; 11; 17; 18; 20; 38; 42; 43; 55; 62; 66];
додааткова [1; 3; 5; 9; 11; 13; 17]

Тема 2. Економіка туризму: зміст спецкурсу та основні поняття

1. Економіка туризму в системі прикладних наук про туристичне обслуговування населення.
2. Економіка туристичної галузі та економіка туристичного підприємства.
3. Основні поняття економіки туризму.

Питання для самоконтролю

1. Сутність економіки туризму в системі прикладних наук про туристичне обслуговування населення.
2. Розкажіть про економіку туристичної галузі та економіку туристичного підприємства.
3. Основні поняття економіки туризму.

29. Дурович А. П. Маркетинг в туризмі. — Мінськ, 2001.
30. Дядечко Л. П. Економіка туристичного бізнесу: Навч. посіб. — К.: Центр учбової л-ри, 2007. — 224 с.
31. Седокименко В. К. Регіональна політика розвитку туризму. — Чернівці: Прут, 1996.
32. Седокименко В. К., Садова У. Я., Шевчук Л. Т. Соціальна інфраструктура Карпатського регіону: пошуки перспектив розвитку. — Чернівці: Прут, 1995.
33. Ефимова О. П., Ефимова Н. А. Економіка гостиниц и ресторанов: Учеб. пособие. — М.: Новое знание, 2004.
34. Жук П. В., Кравиць В. С. Концептуальні основи перспективного розвитку рекреаційної індустрії в Карпатах // Економіка України, — 1993. — № 12.
35. Журнал Ресторанный и гостиничный бизнес. — 2001. — 4(8).
36. Зорин И. В., Квартальнов В. А. Энциклопедия туризма. — М., 2000.
37. Здоров А. Б. Экономика туризма: Учебник. — М.: Финансы и статистика, 2004.
38. Іванов Ю. Туристична діяльність і оподаткування // Бухгалтерія. — 2000. — № 2.
39. Іванова Л. О. Маркетингові можливості сучасного готельного бізнесу в Україні. — Львів, 1997.
40. Кифяк В. Ф. Організація туристичної діяльності в Україні. — Чернівці: Книги-XXI, 2003.
41. Квартальнов В. А. Туризм: Учебник. — 2-е изд., перераб. — М.: Финансы и статистика, 2006.
42. Кабушкин Н. И. Менеджмент туризма. — Минск: Новое знание, 2001.
43. Квартальнов В. А. Туризм. — М., 2001.
44. Квартальнов В. А. Стратегический менеджмент в туризме: современный опыт управления. — М.: Финансы и статистика, 2000.
45. Кириллов А. Т. Маркетинг в туризме. — СПб., 1997.
46. Кирилов А. Т., Волкова Л. А. Маркетинг в туризме. — СПб.: Изд-во С.-Петербурга, ун-та, 1996.
47. Кифяк В. Ф. Організація туризму. — Чернівці, 2008.
48. Межгосударственный стандарт. Туристско-экскурсионное обслуживание.
49. Класифікація гостиниц. — К.: Госстандарт України, 1996.

- внутрішнього, зарубіжного туризму, екскурсійної діяльності: Наказ Державного комітету України з питань регуляторної політики та підприємництва, Державної туристичної адміністрації України від 14 листопада 2002 р. № 121 /83; Зареєстр. в М-ві юстиції України 4 грудня 2002 р. № 942/7230.
11. *Александрова А. Ю.* Международный туризм. — М., 2001.
 12. *Азар В. И.* Введение в экономику иностранного туризма. Вопросы методологии. — М., 1975.
 13. *Азар В. И.* Экономика и организация туризма: Методологические вопросы. — М.: Экономика, 1972.
 14. *Ананьев М. А.* Экономика и география международного туризма. — М.: Изд-во МГУ, 1975.
 15. *Балабанов И. Т., Балабанов А. И.* Экономика туризма: Учеб. пособие. — М.: Финансы и статистика, 2000.
 16. *Барчукова Н. С.* Международное сотрудничество государств в области туризма. — М.: Междунар. отношения, 1986.
 17. *Бейдик О. О.* Словник-довідник з географії туризму, рекреології та рекреаційної географії. — К.: Палітра, 1997.
 18. *Биржаков М. Б.* Введение в туризм. — М. — СПб.: Герда, 2000.
 19. *Бургонова Г. Н., Каморджанова Н. А.* Гостиничный и туристический бизнес: особенности бухгалтерского учета и налогообложения: Учеб. пособие. — М.: Финансы и статистика, 2000.
 20. *Гаврилишин И. П.* Туризм Украины: проблемы и перспективы. — К.: 1994.
 21. *Гаврилишин И. П.* Рекреационный рынок мира // Посредник. — 1995. — № 40.
 22. *Герасименко В. Г.* Основы туристического бизнеса. — Одесса, 1997.
 23. *Гуляев В. Г.* Организация туристической деятельности. — М., 1996.
 24. *Гезгала Я.* Туризм в народном хозяйстве — М.: Прогресс, 1974.
 25. *Гостиничный и туристический бизнес:* Учебник / Под. ред. А. Д. Чудновского — М.: Тандем, 1998.
 26. *Гуляев В. Г.* Формуляры, контракты, соглашения в туристической деятельности: Учебно-практ. пособие. — М., 1998.
 27. *Державна* програма розвитку туризму в Україні до 2010 року. — К., 2002.
 28. *Долішній М. І., Кравців В. С.* Карпатський регіон у контексті державної економічної політики: оцінка стану і стратегія розвитку // Экономика України, — 1995. — № 8.

Теми рефератів

1. Економіка туризму в системі прикладних наук про туристичне обслуговування населення.
2. Економіка туристичної галузі та економіка туристичного підприємства.
3. Основні поняття економіки туризму.

Література: основна [1; 2; 5; 11–13; 16; 18; 24; 26; 34; 39; 42; 44; 56; 65];
додаткова [1; 3; 4; 10; 11; 13; 14]

Тема 3. Туристична політика держави

1. Зміст поняття “туристична політика держави”.
2. Шляхи реалізації туристичної політики держави.
3. Туристична тактика та туристична стратегія.
4. Туристична політика України в Законі України “Про туризм” та інших нормативно-правових документах.

Питання для самоконтролю

1. Розкрийте зміст поняття “туристична політика держави”.
2. Шляхи реалізації туристичної політики держави.
3. Визначте туристичну тактику і туристичну стратегію.
4. Туристична політика України в Законі України “Про туризм” та інших нормативно-правових документах.

Теми рефератів

1. Зміст поняття “туристична політика держави”.
2. Шляхи реалізації туристичної політики держави.
3. Туристична тактика та туристична стратегія.

Література: основна [1; 2; 11; 18; 20; 38; 43; 55; 62];
додаткова [1; 3; 5; 11; 13; 17]

Тема 4. Економічна та соціальна сутність туристичних потреб

1. Людські потреби та її класифікація.
2. Мотиви формування потреби в туризмі.
3. Економічна та соціальна сутність туристичних потреб.

Питання для самоконтролю

1. Економічна та соціальна сутність людських потреб та їх класифікація.
2. Мотиви, що спонукають людей до формування потреби в туризмі.
3. Економічна та соціальна сутність туристичних потреб.

Теми рефератів

1. Економічна та соціальна сутність людських потреб та їх класифікація.
2. Мотиви формування потреби в туризмі.
3. Економічна та соціальна сутність туристичних потреб.

Література: основна [1; 2; 7; 11; 12; 14; 16; 19; 47; 51; 52; 55; 62; 63; 66];
додаткова [2; 4; 5; 7; 8]

Тема 5. Економічна ефективність туризму

1. Критерії економічної ефективності туризму.
2. “Дерево цілей та критеріїв” економічної ефективності туризму.
3. Ефект мультиплікатора.
4. Економічна ефективність внутрішнього та зовнішнього туризму.

Питання для самоконтролю

1. Критерії економічної ефективності туризму.
2. Розкажіть про “дерево цілей та критеріїв” економічної ефективності туризму.
3. Ефект мультиплікатора.
4. Економічна ефективність внутрішнього та зовнішнього туризму.

Теми рефератів:

1. Критерії економічної ефективності туризму.
 2. “Дерево цілей та критеріїв” економічної ефективності туризму.
 3. Економічна ефективність внутрішнього та зовнішнього туризму.
- Література:* основна [1; 2; 11; 18; 20; 38; 43; 55; 62];
додаткова [1; 3; 5; 11; 13; 17]

Тема 6. Економічні показники розвитку туризму

1. Система економічних показників розвитку туризму.
2. Обсяг туристичного потоку.
3. Стан та розвиток матеріально-технічної бази.

6. Особистість викладача. Викладач має бути прикладом для студента як професіонал і творча особистість.

Основне завдання організації самостійної роботи студентів — навчити студентів свідомо та самостійно працювати спочатку з навчальним матеріалом, а потім з науковою інформацією. Закласти основи самоорганізації та самовиховання, сформувати вміння та навички постійно підвищувати свою кваліфікацію.

При вивченні кожної дисципліни організація самостійної роботи студентів являє собою єдність трьох взаємопов'язаних форм:

- 1) аудиторної самостійної роботи;
- 2) позааудиторної пошуково-аналітичної роботи;
- 3) творчої наукової роботи.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. *Закон України “Про туризм”* від 15 вересня 1995 р. — К., 1995.
2. *Закон України “Про внесення змін до Закону України “Про туризм”* від 18 листопада 2003 р. № 1282-IV — К., 2004.
3. *Закон України “Про курорти”* від 5 жовтня 2000 р. № 2026-III.
4. *Закон України “Про страхування”* // Зб. нормат.-правових актів — Ужгород, 1999. — Т. 2.
5. *Закон України “Про внесення змін до Закону України “Про туризм”* від 18 листопада 2003 р. № 1282-IV.
6. *Указ Президента України* від 10 серпня 1999 р. № 973/99 “Основні напрями розвитку туризму в Україні до 2010 року”.
7. *Постанова Кабінету Міністрів України* від 29 квітня 2002 р. № 583 “Про затвердження державної програми розвитку туризму на 2002 — 2010 роки”.
8. *Господарський кодекс України*: Прийнято Верховною Радою України 16 січня 2003 р. № 436-IV // Офіц. вісн. України. — 2003. — № 11.
9. *Інструкція* про умови і правила впровадження підприємницької діяльності, пов'язаної з організацією іноземного та зарубіжного туризму (ліцензійні умови), та контролю за їх дотриманням: Наказ Ліцензійної палати України та Державного комітету України по туризму 12 січня 1999 р. № 5/1.: Зареєстр. в М-ві юстиції України 29 січня 1999 р. за № 53/3346).
10. *Порядок* контролю за додержанням ліцензійних умов провадження господарської діяльності з організації іноземного,

57. Структура ціни на туристичний продукт.
58. Принципи визначення ціни на послуги туризму. Політика цін у туризмі.
59. Організація фінансів у туризмі.
60. Фінанси та фінансові відносини.
61. Функції фінансів. Фінанси туристичної фірми.
62. Кругообіг оборотних коштів у туризмі.
63. Схема потоку грошей і заборгованості між суб'єктами туристичного ринку.
64. Склад і структура джерел фінансових ресурсів туристичних фірм.
65. Податки в туризмі та їх функції.
66. Система податків в Україні.
67. Податок на додану вартість, земельний податок, інші податки.
68. Система оподаткування в туризмі.
69. Страхування в туризмі. Сутність страхування.
70. Функції страхування. Види страхування туристів.
71. Медичне страхування туристів.
72. Транспортне страхування.
73. Страхові поліси.

4. Показники фінансово-економічної діяльності туристичної фірми.
5. Показники розвитку міжнародного туризму.

Питання для самоконтролю

1. Система економічних показників розвитку туризму.
2. Обсяг туристичного потоку.
3. З'ясуйте стан та розвиток матеріально-технічної бази.
4. Зазначте показники фінансово-економічної діяльності туристичної фірми.
5. Які ви знаєте показники розвитку міжнародного туризму?

Теми рефератів

1. Система економічних показників розвитку туризму.
2. Обсяг туристичного потоку.
3. Стан та розвиток матеріально-технічної бази.
4. Показники фінансово-економічної діяльності туристичної фірми.
5. Показники розвитку міжнародного туризму.

Література: основна [7; 11; 12; 16; 18; 24; 25; 29; 33; 37; 40; 42; 43; 47; 55; 58; 61; 63; 65]; додаткова [3; 5; 7; 11; 13; 15; 16]

Змістовий модуль II. Організаційні основи економіки туристичного та готельного бізнесу

Тема 7. Особливості туриста як споживача послуг та товарів

1. Особливості туристичних послуг.
2. Потреби туриста.
3. Грошові витрати туриста.
4. Витрати часу.
5. Показники туристичної активності.
6. Технологія доставки турпродукту до споживача.
7. Зміст процесу обслуговування і продажу готельного та туристичного продукту.
8. Документальне оформлення взаємовідносин фірми з клієнтом.
9. Угода (контракт) на туристичне обслуговування.
10. Робота з посередниками на ринку туристичних і готельних послуг.
11. Організація розрахунків із клієнтами.

МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Активна самостійна робота студентів можлива лише за наявності серйозної та стійкої мотивації. Найпотужніший мотивуючий фактор — підготовка до подальшої ефективної професійної діяльності. Активізують самостійну роботу такі фактори:

1. Користність роботи, що виконується.
2. Участь студентів у творчій діяльності.
3. Інтенсивна педагогіка, що передбачає введення у навчальний процес активних методів навчання.
4. Використання мотивуючих факторів контролю знань (накопичувальна система оцінювання знань, рейтинг).
5. Індивідуалізація завдань, які виконуються в аудиторії та в позааудиторний час, постійне їх оновлення.

Питання для самоконтролю

1. Особливості туристичних послуг.
2. Потреби туриста.
3. Прошові витрати туриста.
4. Зазначте показники туристичної активності.
5. Технологія доставки турпродукту до споживача.
6. Визначте зміст процесу обслуговування і продажу готельного та туристичного продукту.
7. Документальне оформлення взаємовідносин фірми з клієнтом.
8. Угода (контракт) на туристичне обслуговування.
9. Зміст роботи з посередниками на ринку туристичних і готельних послуг.
10. Як відбувається організація розрахунків з клієнтами?

Теми рефератів

1. Особливості туристичних послуг.
2. Технологія доставки турпродукту до споживача.
3. Зміст процесу обслуговування і продажу готельного та туристичного продукту.
4. Документальне оформлення взаємовідносин фірми з клієнтом.
5. Угода (контракт) на туристичне обслуговування.
6. Організація розрахунків із споживачами послуг та товарів.

Література: основна [1, 2, 11; 17; 18; 20; 38; 42; 43; 55; 62; 66];
додаatkova [1; 3; 5; 9; 11; 13; 17]

Тема 8. Ліцензування, сертифікація, стандартизація та звітність у туристичному і готельному бізнесі

1. Підстави для ліцензування готельних послуг і туристичної діяльності.
2. Стандартизація послуг, основні положення.
3. Нормативна база стандартизації послуг.
4. Сертифікація послуг.
5. Порядок проведення сертифікації послуг.
6. Схеми сертифікації туристичних і готельних послуг.
7. Концентрація виробництва туристичних і готельних послуг.
8. Туроператори.
9. Конкуренція в туризмі та готельному бізнесі.

29. Поняття туристичного ринку: сутність, зміст, функції.
30. Сегментація туристичного ринку: географічні, соціальні, психологічні критерії.
31. Суб'єкти туристичного ринку.
32. Споживачі та виробники туристичного продукту.
33. Туроператорська діяльність. Типи туроператорів.
34. Турагентська діяльність Види турагентів.
35. Попит на туристичні послуги і товари.
36. Фактори, що впливають на обсяг та структуру туристичного попиту: дохід споживачів, ціна, інші фактори.
37. Еластичність та нееластичність попиту. "Ефект Веблера". "Парадокс Гюфена".
38. Пропозиція туристичних послуг та товарів.
39. Економічні особливості пропозиції туристичних товарів та послуг.
40. Фактори, що впливають на пропозицію туристичних послуг.
41. Механізм функціонування туристичного ринку.
42. Схема функціонування туристичного ринку. Туристичний кругообіг.
43. Двоциклічність туристичного ринку.
44. Сезонність у туризмі. Ознаки сезонності в туризмі. Фактори сезонності.
45. Вплив сезонності на структуру зайнятості працівників у туристичній індустрії.
46. Методи розрахунку коефіцієнтів сезонності.
47. Матеріально-технічна база індустрії туризму.
48. Поняття матеріально-технічної бази туризму.
49. Склад матеріально-технічної бази туризму.
50. Класифікація об'єктів матеріально-технічної бази туризму. Основні та оборотні фонди.
51. Продуктивність праці робітників туристичної фірми.
52. Поняття робочої сили. Способи визначення продуктивності праці робітників туристичної фірми.
53. Фактори, що впливають на ефективність використання робочої сили та підвищення продуктивності праці. Наукова організація праці.
54. Ціноутворення в туризмі. Сутність та функції ціни.
55. Особливості ціноутворення у сфері послуг.
56. Фактори, що впливають на ціну туристичного продукту.

Із додержанням перелічених вимог контрольна робота подається на факультет заочної (дистанційної) форми навчання Міжрегіональної Академії управління персоналом у термін, визначений графіком.

ТЕМИ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

1. Економіка туризму: зміст спецкурсу та основні поняття.
2. Економіка туризму в системі прикладних наук про туристичне обслуговування населення.
3. Економіка туристичної галузі та економіка туристичного підприємства.
4. Основні поняття економіки туризму.
5. Туристична політика держави.
6. Зміст поняття "туристична політика держави".
7. Шляхи реалізації туристичної політики держави.
8. Туристична тактика та туристична стратегія.
9. Туристична політика України в Законі України "Про туризм" та інших нормативно-правових документах.
10. Економічна та соціальна сутність туристичних потреб.
11. Людські потреби та її класифікація.
12. Мотиви формування потреби в туризмі.
13. Економічна то соціальна сутність туристичних потреб.
14. Економічна ефективність туризму.
15. Критерії економічної ефективності туризму.
16. "Дерево цілей та критеріїв" економічної ефективності туризму.
17. Економічна ефективність внутрішнього та зовнішнього туризму.
18. Економічні показники розвитку туризму.
19. Система економічних показників розвитку туризму.
20. Обсяг туристичного потоку.
21. Стан та розвиток матеріально-технічної бази.
22. Показники фінансово-економічної діяльності туристичної фірми.
23. Показники розвитку міжнародного туризму.
24. Особливості туриста як споживача послуг та товарів.
25. Потреби туриста. Грошові витрати туриста.
26. Витрати часу. Показники туристичної активності.
27. Туристичний ринок.
28. Сегментація туристичного ринку.

10. Турагенти.
11. Поняття про готельні та туристичні комплекси.
12. Готельні мережі національного, регіонального та світового значення.
13. Особливості та проблеми готельних комплексів в Україні.
14. Страхування готельного і туристичного бізнесу.

Питання для самоконтролю

1. Які є підстави для ліцензування готельних послуг і туристичної діяльності?
2. Що таке стандартизація послуг та назвіть основні положення?
3. Назвіть нормативну базу стандартизації послуг.
4. Який порядок проведення сертифікації послуг?
5. Дайте схему сертифікації туристичних і готельних послуг.
6. Концентрація виробництва туристичних і готельних послуг.
7. Роль конкуренції в туризмі та готельному бізнесі.
8. Поняття про готельні та туристичні комплекси.
9. Зазначте готельні мережі національного, регіонального та світового значення.
10. Визначте особливості та проблеми готельних комплексів в Україні.
11. Як проводиться страхування готельного і туристичного бізнесу?

Теми рефератів

1. Ліцензування готельних послуг і туристичної діяльності.
 2. Стандартизація послуг, основні положення.
 3. Нормативна база стандартизації послуг.
 4. Порядок проведення сертифікації послуг.
 5. Схеми сертифікації туристичних і готельних послуг.
 6. Концентрація виробництва туристичних і готельних послуг.
 7. Концентрація в туризмі та готельному бізнесі.
 8. Готельні мережі національного, регіонального та світового значення.
 9. Особливості та проблеми готельних комплексів в Україні.
 10. Страхування готельного і туристичного бізнесу.
- Література:* основна [1–4; 7; 9; 11; 14; 18; 25; 28; 32; 45; 47; 50; 51];
додаткова [1; 2; 5; 6; 8]

Тема 9. Туристичний ринок. Сегментація туристичного ринку. Суб'єкти туристичного ринку

1. Поняття туристичного ринку: сутність, зміст та функції.
2. Сегментація туристичного ринку: географічні, соціальні, психологічні критерії.
3. Споживачі та виробники туристичного продукту.
4. Туроператорська діяльність.
5. Типи туроператорів.
6. Турагентська діяльність
7. Види турагентів.

Питання для самоконтролю

1. Яка сутність, зміст та функції, поняття “туристичного ринку”?
2. Сегментація туристичного ринку: географічні, соціальні, психологічні критерії.
3. Зазначте споживачів та виробників туристичного продукту.
4. Сутність туроператорської діяльності.
5. Вкажіть типи туроператорів.
6. У чому полягає турагентська діяльність?
7. Зазначте види турагентів.

Теми рефератів

1. Туристичний ринок: сутність, зміст та функції.
2. Сегментація туристичного ринку: географічні, соціальні, психологічні критерії.
3. Споживачі та виробники туристичного продукту.
Література: основна [2; 14; 16; 18; 25; 29; 30; 32; 41; 45; 54; 64];
додаткова [2; 4; 5; 7; 8]

Тема 10. Попит на туристичні послуги і товари

1. Фактори, що впливають на обсяг та структуру туристичного попиту: дохід споживачів, ціна, інші фактори.
2. Еластичність та нееластичність попиту. “Ефект Веблера”. “Парадокс Гюфена”.

Зразок оформлення титульної сторінки контрольної роботи

Індекс групи _____

Прізвище, ім'я, по батькові студента _____

Домашня адреса _____

Найменування організації, посада _____

Контрольна робота

з дисципліни _____

за темою (розділом навчального плану) _____

Прізвище та ініціали викладача) _____

Клів 20 ____ р.

Виклад змісту контрольної роботи

Зібраний, вивчений і опрацьований матеріал за темою викладається відповідно до запропонованого плану контрольної роботи, за яким кожний розділ починається з нової сторінки.

Сторінки нумеруються у правому верхньому куті. Таблиці, схеми, рисунки повинні мати назву. На конкретні дані з першоджерел треба робити посилання.

Виконана робота має бути відправлена до Академії, її інститутів чи деканатів не пізніше ніж за 1 місяць до початку сесії. Контрольну роботу рецензує та оцінює викладач, як правило, за п'ятибальною шкалою. При негативній оцінці робота разом з рецензією повертається студенту на доопрацювання, після чого з урахуванням зауважень передається для повторної перевірки разом з рецензією. Якщо контрольна робота виконана без дотримання рекомендацій або не повністю, вона повертається студенту на доопрацювання без перевірки.

Приклад складання плану контрольної роботи реферативного типу

ПЛАН контрольної (реферативної) роботи за темою “Здібності керівника та його авторитет”

Вступ.....	3
1. Здібності керівника та їх характеристика	
а) професійно-психологічна підготовленість.....	4
б) організаторські здібності.....	7
в) педагогічні здібності	10
2. Авторитет керівника в колективі	
а) вплив авторитету на ефективність керівництва.....	12
б) риси особистості авторитетного керівника	14
в) шляхи формування авторитету.....	15
Висновки.....	18
Список літератури	19

Питання для самоконтролю

1. Зазначте фактори, що впливають на обсяг та структуру туристичного попиту: дохід споживачів, ціна, інші фактори.
2. Як впливає дохід споживачів на обсяг та структуру туристичного попиту?
3. Як впливає ціна на обсяг та структуру туристичного попиту?
4. Еластичність та нееластичність попиту. “Ефект Веблера”. “Парадокс Гюфена”.

Теми рефератів

1. Фактори що впливають на обсяг та структуру туристичного попиту: дохід споживачів, ціна, інші фактори.
2. Еластичність та нееластичність попиту. “Ефект Веблера”. “Парадокс Гюфена”.

Література: основна [7; 9; 17; 18; 27; 30; 34; 37; 53; 55; 62];
додаткова [2; 4; 5; 7; 8]

Тема 11. Пропозиція туристичних послуг та товарів

1. Економічні особливості пропозиції туристичних товарів та послуг.
2. Фактори, що впливають на пропозицію туристичних послуг.
3. Нееластичність пропозиції туристичних послуг та товарів.

Питання для самоконтролю

1. Економічні особливості пропозиції туристичних товарів та послуг.
2. Які фактори впливають на пропозицію туристичних послуг?
3. Нееластичність пропозиції туристичних послуг та товарів.

Теми рефератів

1. Економічні особливості пропозиції туристичних товарів та послуг.
2. Фактори, що впливають на пропозицію туристичних послуг.
3. Нееластичність пропозиції туристичних послуг та товарів.

Література: основна [1; 2; 11; 17; 18; 20; 38; 42; 43; 55; 62; 66];
додаткова [1; 3; 5; 9; 11; 13; 17]

Тема 12. Механізм функціонування туристичного ринку

1. Схема функціонування туристичного ринку.
2. Туристичний кругообіг.
3. Двоциклічність туристичного ринку.

Питання для самоконтролю

1. Яка схема функціонування туристичного ринку?
2. Що означає “туристичний кругообіг”?
3. Двоциклічність туристичного ринку.

Теми рефератів

1. Схема функціонування туристичного ринку.
2. Туристичний кругообіг.
3. Двоциклічність туристичного ринку.

Література: основна [1; 2; 11; 17; 18; 20; 38; 42; 43; 55; 62; 66];
додаткова [1; 3; 5; 9; 11; 13; 17]

Тема 13. Сезонність у туризмі

1. Ознаки сезонності в туризмі.
2. Фактори сезонності.
3. Вплив сезонності на структуру зайнятості працівників у туристичній індустрії.
4. Методи розрахунку коефіцієнтів сезонності.

Питання для самоконтролю

1. Значаче ознаки сезонності в туризмі.
2. Назвіть фактори сезонності.
3. Як впливає сезонність на структуру зайнятості працівників у туристичній індустрії?
4. Методи розрахунку коефіцієнтів сезонності.

Теми рефератів

1. Ознаки сезонності в туризмі.
2. Фактори сезонності.
3. Вплив сезонності на структуру зайнятості працівників у туристичній індустрії.
4. Визначте методи розрахунку коефіцієнтів сезонності.

Література: основна [11; 17; 18; 20; 42; 43; 55; 62];
додаткова [5; 9; 11; 13; 17]

ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ ТА РЕФЕРАТУ

Виконання контрольної роботи є складовою навчального процесу, активною формою самостійної роботи студентів.

Під час виконання контрольної роботи студенти закріплюють теоретичні знання з дисципліни “Економіка готельного та туристичного бізнесу”. Міру оволодіння теоретичними знаннями студенти доводять розв’язанням практичних завдань.

Контрольна робота повинна відображати окремі теоретико-практичні проблеми і виконуватися студентом після вибору ним тієї чи іншої теми (завдання). З огляду на специфічні особливості навчальних дисциплін, контрольну роботу виконують у формі реферату або контрольного завдання (в якому розв’язується конкретна аналітична ситуація). В окремих випадках не виключається поєднання вказаних двох форм контрольної роботи.

Контрольна робота у формі завдання з відповідної навчальної дисципліни є логічно сформульованим і поставленим в проблемному плані конкретним науковим завданням, що потребує пошуку можливих варіантів і шляхів його розв’язання.

Незважаючи на різноманітність контрольних завдань, обумовлених специфікою відповідних навчальних дисциплін, алгоритм їх виконання передбачає:

- 1) уточнення завдання, виявлення необхідних джерел для роботи;
- 2) виявлення тенденцій розвитку процесів, що впливають із завдання, їх теоретичне обґрунтування та оцінка;
- 3) здійснення конкретного вирішення завдання (власний варіант), його пояснення та інтерпретація;
- 4) формулювання заключних висновків з викладанням прогнозу розвитку процесу (явища) в перспективі.

Контрольна робота виконується студентами самостійно, має бути викладена логічно та технічно правильно оформлена. Робота пишеться чітким і розбірливим почерком, допускається також друкований або комп’ютерний її варіант. На кожній сторінці залишаються поля, а сторінки пронумеровуються. Обсяг контрольної роботи у формі реферату не повинен перевищувати 12–18 сторінок, а у формі контрольного завдання – 3–5 сторінок. В кінці роботи складається список використаних літературних джерел, ставиться підпис студента і дата виконання.

Теми рефератів

1. Функції податків в туризмі.
2. Система податків в Україні.
3. Податок на додану вартість.
4. Система оподаткування в туризмі.

Література: основна [12; 13; 15; 20; 24; 26; 31; 37; 46; 56; 58; 60; 61];
додаткова [3; 4; 6; 8]

Тема 19. Страхування в туризмі

1. Сутність страхування.
2. Функції страхування.
3. Види страхування туристів.
4. Медичне страхування туристів.
5. Транспортне страхування.
6. Страхові поліси.

Питання для самоконтролю

1. Яка сутність страхування.
2. Які функції страхування?
3. Назвіть види страхування туристів.
4. Сутність медично страхування туристів.
5. Сутність транспортно страхування.
6. Страхові поліси.

Теми рефератів

1. Сутність страхування.
2. Функції страхування.
3. Види страхування туристів.
4. Медичне страхування туристів.
5. Транспортне страхування.
6. Страхові поліси.

Література: основна [1; 4; 13; 15; 20; 24; 26; 31; 37; 46; 56; 58; 60; 61];
додаткова [1; 3; 4; 6; 8]

Змістовий модуль III. Економічна діяльність підприємства з туристичного та готельного бізнесу

Тема 14. Ціноутворення в туризмі

1. Сутність та функції ціни.
2. Особливості ціноутворення у сфері послуг.
3. Фактори, що впливають на ціну туристичного продукту.
4. Структура ціни на туристичний продукт.
5. Принципи визначення ціни на послуги туризму.
6. Політика цін у туризмі.

Питання для самоконтролю

1. Розкрийте сутність та функції ціни.
2. Які особливості ціноутворення у сфері послуг?
3. Назвіть фактори, що впливають на ціну туристичного продукту.
4. Структура ціни на туристичний продукт.
5. Назвіть принципи визначення ціни на послуги туризму.
6. Яка політика цін у туризмі?

Теми рефератів

1. Особливості ціноутворення у сфері послуг.
 3. Фактори, що впливають на ціну туристичного продукту.
 4. Структура ціни на туристичний продукт.
 5. Принципи визначення ціни на послуги туризму.
- Література:* основна [5; 11–13; 16; 18; 26; 34; 39; 44; 56; 65];
додаткова [3; 4; 10; 11; 13]

Тема 15. Продуктивність праці робітників туристичної фірми

1. Поняття робочої сили.
2. Способи визначення продуктивності праці робітників туристичної фірми.
3. Фактори, що впливають на ефективність використання робочої сили та підвищення продуктивності праці.
4. Наукова організація праці.

Питання для самоконтролю

1. Розкрийте сутність поняття “робоча сила”?
2. Які способи визначення продуктивності праці робітників туристичної фірми ви знаєте?

3. Які фактори впливають на ефективність використання робочої сили та підвищення продуктивності праці?
4. Наукова організація праці.

Теми рефератів

1. Способи визначення продуктивності праці робітників туристичної фірми.
2. Фактори, що впливають на ефективність використання робочої сили та підвищення продуктивності праці.
3. Наукова організація праці.

Література: основна [1; 11; 13; 16; 18; 24; 34; 39; 44; 56]; додаткова [3; 4; 10; 13; 14]

Тема 16. Матеріально-технічна база індустрії туризму

1. Поняття матеріально-технічної бази туризму.
2. Склад матеріально-технічної бази туризму.
3. Класифікація об'єктів матеріально-технічної бази туризму.
4. Основні та оборотні фонди.

Питання для самоконтролю

1. Що становить суть поняття матеріально-технічної бази туризму.
2. Який склад матеріально-технічної бази туризму.
3. Дайте класифікацію об'єктів матеріально-технічної бази туризму?
4. Назвіть основні та оборотні фонди.

Теми рефератів

1. Матеріально-технічна база в туризмі.
2. Склад матеріально-технічної бази туризму.
3. Класифікація об'єктів матеріально-технічної бази туризму.
4. Основні та оборотні фонди.

Література: основна [5; 11; 16; 24; 26; 34; 42; 44; 56]; додаткова [4; 10; 13; 14]

Тема 17. Організація фінансів у туризмі

1. Фінанси та фінансові відносини.
2. Функції фінансів.
3. Фінанси туристичної фірми.
4. Кругообіг оборотних коштів у туризмі.

5. Схема потоку грошей і заборгованості між суб'єктами туристичного ринку.
6. Склад і структура джерел фінансових ресурсів туристичних фірм.

Питання для самоконтролю

1. Який існує розподіл фінансів та фінансові відносини у туризмі?
2. Назвіть функції фінансів.
3. Визначте фінанси туристичної фірми.
4. Який кругообіг оборотних коштів у туризмі?
5. Яка схема потоку грошей і заборгованості між суб'єктами туристичного ринку?
6. Зазначте склад і структуру джерел фінансових ресурсів туристичних фірм.

Теми рефератів

1. Фінанси та фінансові відносини.
2. Функції фінансів у туризмі.
3. Кругообіг оборотних коштів у туризмі.
4. Схема потоку грошей і заборгованості між суб'єктами туристичного ринку.
5. Склад і структура джерел фінансових ресурсів туристичних фірм.

Література: основна [5; 11–13; 16; 24; 26; 39; 42; 44; 56; 65]; додаткова [4; 10; 11; 13; 14]

Тема 18. Податки в туризмі

1. Функції податків.
2. Система податків в Україні.
3. Податок на добавлену вартість.
4. Земельний податок. Інші податки.
5. Система оподаткування в туризмі.

Питання для самоконтролю

1. Визначте функції податків.
2. Яка система податків в Україні?
3. Що таке податок на добавлену вартість?
4. Земельний податок. Інші податки.
5. Яка система оподаткування в туризмі?